

Az Educatio Kht. kompetenciafejlesztő oktatási program kerettanterve

– Szövegértés-szövegalkotás kompetencia –

Középiskola, 7-9. évfolyam

Tanórán kívüli fejlesztés

Írta: Dancs István, Kerner Anna

Médiaismeret

1. A program meghatározása

A 2007-es NAT-ban megjelölt **fejlesztő szakaszban** a már megalapozott anyanyelvi kompetencia (ezen belül a szövegértés-szövegalkotási kompetencia) megerősítésére, finomítására és bővítésére alkalmas program.

2. Kapcsolódó műveltségterület

Mozgóképkultúra és médiaismeret

A fejlesztőmunka kapcsán fontosnak tartjuk megemlíteni, hogy egy viszonylag új, a közoktatásban néhány éve megjelent tantárgyról van szó, melynek sok helyütt sem szakmai, sem technikai infrastruktúrája nem alakult ki még teljesen.

A tevékenység – mostantól média – tanárképzése talán néhány esztendeje indult be posztgraduális képzésként, így ma azokban az iskolákban, ahol tanítják, a leggyakrabban magyar vagy rajz szakos kollégák birkóznak a feladattal.

Ezért lényeges számunkra, mint programalkotók számára, hogy a tematika elkészítése során a gyakorlatias szempontokra, szakmai jellegű megközelítésre vállalkozzunk – az elméleti megközelítés helyett.

Olyan tanárok számára, akik a médiát csak saját gyakorlati „felhasználás” során ismerik – és persze rendelkezésükre áll a tankönyv és annak szövegtára – fontos, hogy olyan tárgyi ismereteket is megfogalmazzunk, illetve olyan gyakorlati ötleteket adjunk, amely a médiatanár-képzés feladata elvileg. Ezért a koncepció, a tanterv, és majdan a modulok leírása során a praktikus, a médiaelméletet nem túlhangsúlyozó „felhasználói” ismeretekre, a tanár és diák napi médiához köthető tapasztalataira támaszkodunk.

A gyakorlati ötletekre fókuszáló, „ötlet-központú”, egyúttal az értékelést segítő feladatlapokat tartalmazó modulok készülnek majd. A tevékenység „C” modulként, a tanórákon kívüli tevékenységként, 7. 8. és 9. évfolyamokkal indítható, és 7-9. évfolyamon használható fel.

Gyakorlatias, a médiát felhasználóként tekintő megközelítést választottunk, a médiaelmélet, a filmelmélet kevesebb hangsúlyt kap ennél a korosztálynál. A szövegértés-szövegalkotás kompetenciája szerves részeként jelenik meg a média oktatásának.

3. A 7-8-9. évfolyam diákjai

Speciális helyzetű tehát a média; tevékenységének az oktatás személyi és tárgyi feltételeit illetően egyaránt az. Audiovizuális oktatásról lévén szó alternatív lehetőségeket kell felkínálnunk az iskolák eltérő technikai felszereltségére gondolva. A minimális eszközigény kielégítése azonban ma már nem okozhat gondot egyetlen közoktatási intézménynek sem.

A koncepcióban szeretnénk megemlíteni továbbá, hogy évtizedes hiányt pótol az oktatásban a tárgy megjelenése. A művészetek köréből csaknem valamennyit tanítottuk több-kevesebb órában: az irodalom - a színház is belecsempészve tárgykörébe -, a zene, a képzőművészet, az építészet – ha másutt nem, a történelem művelődéstörténeti fejezeteiben esik róla szó - mind-mind része a tananyag-nak. A tánc és a mozgókép – a hetedik művészet - oktatása régi adóssága az iskoláknak. Különösen azért, mert – sajnos - talán az összes művészetre együttesen nem szán annyi időt egy mai tizenéves, mint amennyit a tévé, a videó vagy a mozivászon előtt tölt. Bírálhatjuk vagy bagatellizálhatjuk ezt a jelenséget, de célszerűbb felismerni és kezelni ezt a helyzetet. A tanár – diák kapcsolat, a nevelés során nélkülözhetetlen bizalmi viszony kialakítása is igényli azt, hogy ne alakuljon ki kulturális, vagy életmódbeli szakadék a nemzedékek között. Magyarán ismernünk kell a fiatalok „műsorfogyasztási” szokásait, hogy befolyásolni tudjuk azt. /Ma Magyarországon az egy főre eső tévézés négy óra/nap! Európában az egyik legmagasabb szám a miénk. 2004 Karácsonyán több mint hat órát tévézett egy „átlag magyar”. A család együttlét ünnepe... Ha másért nem, ezért is fontos, hogy a médiaszövegek értésében, értelmezésében, a manipulatív eszközök leleplezésében, a mozgókép olvasásában – annak bámulása helyett – előbbre tudjunk lépni./

Hiszen szélsőséges nézetek között kell majd hidat vernünk:

- A média manipulál, megtéveszt, hazudik, „ördögi” gépezet
- A legegyszerűbb szórakozási és mintaadó eszköz a média, távkapcsolóval a kézben élik sokan az életüket, és a legfőbb vagy egyetlen kulturális örömforrásuk a mozgókép
- A média lerombolja mindazt az értékalapú szemléletet, melyet az oktatás, az iskola próbál felépíteni a fiatalokban

A média oktatása arra vállalkozik, hogy a megtanítsa a diákokat a maga helyén kezelni a médiát, megtanítsa őket annak funkcionális használatára. A leggyakrabban a kooperációs csoportmunkában foglalkoztatjuk a diákokat, de az egyéni munkának – olykor a frontális munkának – is meglesz a maga helye. A csoportos és egyéni értékelés kombinációjának részletes kifejtése a tantervben és a modulokban olvasható. Az esélyegyenlőség a feladatok kiválasztásánál – médiaszövegek kiválasztása – teremthető meg leginkább. A minimális taneszközök – televízió-vidéo – ma már mindenütt rendelkezésre állnak. Támazkodni kívánunk a Hartai-Muhi szerzőpáros Mozgóképkultúra és médiaismeretek c. tankönyvi anyagára és Szöveggyűjteményére.

Tantervünk alapja a Mozgóképkultúra és médiaismeret 2007-es NAT-ban megjelölt követelménye.

4. A célok meghatározása

Mivel a mozgókép- és médiaismeret tantárgy tanulását a 7. évfolyamon kezdik meg a diákok, ezért itt az **alappal kell megismertetni** őket. Ezért az ezen évfolyam számára kidolgozott modulokban olyan tartalmakkal szeretnénk megismertetni őket, melyekre a további évfolyamokon majd az összetettebb, magasabb szintű szövegértési és –alkotási fejlesztés építhető.

A **média alapfogalmaival ismerkednek**, azzal a **szókinccsel**, amit a médiaszövegek elemzésekor a pedagógus, a tankönyvek, vagy bármilyen egyéb forrás használ, valamint magának a médiaszövegeknek a sajátos, speciális kifejezéseivel. **Egységes fogalomhasználatot** és a fogalmak közti eligazodást szeretnénk kialakítani. (pl.: Legyen tisztában a képkivágás – plán – szó jelentésével, hogy felsőbb évfolyamon annak típusainak megtanításánál ezt a fogalmat már használni lehessen)

A szakkifejezések megismertetése nem egyetlen évfolyam feladata természetesen. (A kidolgozott modulokban, az ajánlott tanári eszközökben) Szerepel majd mindhárom évfolyamon egy folyamatosan bővülő fogalomtár, **így a 9. évfolyam végére egy „középfokú” médiaszótárrá bővített anyag** áll a tanulók rendelkezésére.

A **szaktanári kompetenciák** között kell megemlítenem, hogy a tanárok a bevezetett, alkalmazott kifejezéseket illusztrálni tudják – hiszen sok közülük vizuális természetű -, és jelentésén kívül az alkalmazásával is tisztában legyenek. /Pl.: a képsík fogalmának megbeszélésekor egy részletes képelemzés során lehet csak bemutatni, mit is jelent a mozgóképben az egymásra épülő képsíkok fogalma./

A három évfolyamos fejlesztési cél a munka első percétől kezdve más, mint számos más tárgy esetében. A matematika eddig nem ismert fogalmakkal bővíti napról-napra a tanuló tudását, de a média esetében **azt kell tudatosítani, hogy egy már használt eszközt miként kell használni**. Hiszen tévét nézni eddig is tudott a diák – de látni nem.

A **hetedikeselek** életkori sajátosságainak megfelelően, valamint - mert a tantárgy új a tanulók számára - ezen az évfolyamon differenciált - szövegértési szinteknek megfelelő feladatokat dolgozunk ki elsősorban, melyekkel a legegyszerűbb, legalapvetőbb szövegértési és –alkotási kompetenciák, képességelemek fejleszthetők tovább. Ez fogja megalapozni, hogy a következő évfolyamokon magasabb szintű szövegértési feladatokat is kaphassanak a gyerekek. (pl.: Itt a **szövegstruktúra rész-kompetencia területén** csak a mondatok, maximum filmajánlók, reklámszövegek, újságcímlap –

vagyis pár mondatos szövegek – felépítéséig jutunk el, szövegrészek, nagyobb egységek – pl. egy teljes újság felépítése – struktúrájának vizsgálata már felsőbb évfolyamon történne.)

A koncepció része tehát, hogy bizonyos tevékenységi körök magasabb szinten visszatérjenek a következő évben. Bővebb tartalommal, esetleg más szerkezetben, más munkaformában: csoportmunkában, egyéni munkában stb.

A médiaismeret program elsődleges célja a képi szövegek olvasási képességének kialakítása.

A szövegértési – szövegalkotási kompetenciafejlesztést szolgáló modulok tekintetében ezért nem csak maga a szöveg, hanem a kép és a szöveg viszonyának tisztázása ezen az évfolyamon az elsődleges cél.

Az alapozást olyan szövegtípusokkal kezdjük, melyek közel állnak a képhez: képaláírások, szemléltető ábrák, illusztrációként használatos képek, diagramok, táblázatok, piktogramok, szöveg helyett használatos jelek (pl.: e-mailekben, SMS-ekben), jellegzetes internetes képszövegek, képekkel elmesélt történetek (képregény, story-board) értő olvasásának kialakítása az elsődleges cél, illetve kép szöveggé alakítása (és fordítva), vagy képek verbális értelmezése (és fordítva).

A kép és szöveg együttes értelmezése, illetve a kép olvasása szinte minden (pl.: tankönyvi) szöveg megértésének alapja, melynek fejlesztésére a médiaismeret tantárgy különösen alkalmas.

(Azonban ebben a tekintetben is az alsó szintű szövegértésnél maradunk ezen az évfolyamon, pl.: egy tankönyv képének elemzésével rávezetjük a diákot, hogyan tudja a képről leolvasni a tankönyvi szövegben foglaltak jelentős részét, ugyanakkor pl. képek egymáshoz való viszonyának kérdése – montázs – már felsőbb évfolyamokon vizsgálandó.)

A médiaismeret jellegéből eredően a többi műveltségterületet is érinti. Így az anyag nem választható úgy szét, hogy pl. sajtótermékekkel csak egy adott évfolyamon foglalkozzunk. A médiaismeret összes tartalmát ezért kell tehát **„vízszintesen” felszeletelni**, vagyis ugyanazok a témakörök (alapvetően: sajtó, rádió, televízió, internet) jelennek meg minden évfolyamon, csak egyre magasabb szintű képességeket kialakító feladatok során sajátítják el a tartalmakat a gyerekek. A kompetenciafejlesztés tehát mindenféle típusú médiaszövegen történik. Ettől a tárgy oktatása is élvezetesebb, a tanár számára is életszerűbb, és kevésbé fordulhat elő, hogy „erről majd jövőre beszélünk” típusú kerülőutakra kényszerül a médiatanár.

A szövegértést és a szövegalkotást egymástól elválaszthatatlan képesség együttesnek tekintjük, minden szöveg igazi megértését az teszi lehetővé, ha a diák megpróbálja megalkotni is azt, tehát **minden ajánlott modul tartalmaz szövegértési és szövegalkotási részt egyaránt.** Az irányított önálló munka öröme így sokkal motiváltabbá tehet diákot és tanárt egyaránt.

5. Alapvető cél

„A mozgóképi szövegértés fejlesztése és a média társadalmi szerepének és működésének feltárása". (Nat 2007.) Az önálló véleményalkotás képességének fejlesztése azért kiemelt szerepű, mert korunkban döntő fontosságú, hogy kritikusan választani tudjanak a fiatalok a médiumok kínálatából, értékítéletek megfogalmazásával hatni tudjanak környezetük magatartására is. A média program képes megteremteni a egyensúlyt a passzív – véleményalkotás egy már kész írott vagy képi szövegről – és aktív – véleményalkotás, ábrázolás saját „művel” – formáinak összehangolását egyaránt.

A 2007-es NAT-kompetenciák közül szoros a kapcsolata a programnak az anyanyelvi kompetencián kívül a következőkkel:

Kompetenciák	Jellemző tevékenység
Természettudományos	Élet közeli példák, problémák, megoldási javaslatok a feladatokban Globalizáció
A hatékony önálló tanulás	A média szövegek feldolgozása, a képi információk megértése egyik kiemelt cél
Szociális és állampolgári	A feladat megoldási módok, módszerek elsősorban a szociális kompetenciát erősítik (kooperatív) A szociális érzékenységet érintő műsorok feldolgozása
Kezdeményezőképeség és vállalkozói	A kezdeményezőképeséget, az önálló tevékenységek lehetőségének megteremtésével fejleszti (kreativitás)
Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség	Az anyanyelvi kompetenciával szoros kapcsolatban A média nyújtotta lehetőségek és a választás képessége- az esztétikai érzék fejlesztése
Digitális	Gyakori jelzések a feladatokban például az internet használatra, képek, linkek, megadása Kép és szöveg együttese. Digitalizálási próbálkozások

6. Követelmények

A követelmények meghatározásakor nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy **a szövegértés-szövegalkotás fejlesztésének területe csak egyetlen szempont a médiaismeret oktatásakor, de ebben a programban ez a szempont kap kiemelt jelentőséget.** Ez a feltétele annak a végső cél-
nak, hogy a médianeveléssel kapcsolatos legfőbb elvárás megvalósulhasson: a tanulók tudjanak a
média kínálatában **tájékozódni és választani.**

A tehetség számos más, olykor nehezen fejleszthető területei is megnyilvánulnak majd az órákon. A követelmények részletes kifejtése szintén a modulleírásban olvasható, de a várható eredményeket jelentősen befolyásolja a kreatív órakeresztés, a szemléletes óravezetés és a tanulók kreativitására való bátor támaszkodás. A követelmények meghatározásánál elsősorban az ismeretek befogadása és felhasználása mérhető és kérhető számon. A kreatív alkotókészség – hasonlóan a művészeti tárgyakhoz – nehezen kalibrálható egy ötfokú skálán.

A 7. évfolyamon

Jelkulcs, alapszókincs ismerete-mozgóképi kódok felismerése, alapvető médiaszöveg-típusok felismerése, képolvasás, kereső oldalak használata, a saját olvasási szokások összehasonlítása, egyszerű műveletek szövegekkel: felismerés egyszerű következtetés, integrálás, rövid szövegek létrehozása, önálló kérdésfeltevés, önálló műsorválasztás

A 8. évfolyamon

A hetedik évfolyamon megalapozott: alapszókincs bővítése – fogalomtár ismerete, szövegstruktúra felismerése képi mondatok összeállása jelenetekké, rövidebb mozgóképes üzenetek értelmezése, a bulvár és a politikai sajtó, publicisztika elemi összevetése- képolvasás, képalkotás forgatókönyv készítése, mozgóképalkotásban való részvétel, fotók elemzése, vélemények önálló megfogalmazása

A 9. évfolyamon

A hetedik-nyolcadik évfolyamon megalapozott képességek és ismeretek: fogalomtár, terjedelmesebb mozgóképes üzenetek értelmezése, a film megértésének kódja. Ismeretek alkalmazása, a felismerés és az alkotás szintjén differenciáltan: média műfajai, műsortípusok, nézői szokások, a nézettség fogalma fotózás alapfokon. Közös mozgóképi szöveg alkotásában való részvétel, mozgókép-alkotásban részvétel- a csoportmunkában, projektben 2-3 perces filmetűd véleményalkotás egymás munkáiról, közös vitában való részvétel, műértés alapfokon: választás esztétikai, etikai alapon.

7. Az értékelés elvi alapjai

A program a pozitív szemléletű értékelést tartja szem előtt, nem a hibák keresését, hanem az eredmények értékelését tarja fontosnak. A szövegértési-szövegalkotási képességek olyan tanulási folyamatban fejleszthetők, amelyben a tanuló és a pedagógus demokratikusan együttműködik. A párbeszéd közöttük racionális vitára épül, kommunikáció-központú, kommunikatív cselekvésre ösztönöz, önállóságot és kritikai készséget kíván. A szövegértés-szövegalkotás képességének fejlesztése csak differenciáltan, az egyes fiatalok képességeihez, problémáihoz igazodva valósítható meg.

Javasolt, hogy akár szöveges, vagy személyes szóbeli értékelésre vállalkozzunk. A követelmények gyakori ismétlése során fontosnak tartjuk, hogy mindig mondja el a médiatanár, hogy a legfontosabb a rendszeres részvétel és az aktív munka. Itt nem lehetünk mindenáron eredmény centrikusak. A fenti szempontok alapján a diákok motiváltsága inkább fokozható, mint osztályzási stressz helyzetek generálásával. A fejlesztési feladatok megvalósulásának szintjét a tanulói adottságok figyelembevételével értékeljük.

8. Fejlesztési feladatok

- Megfigyelés médiaszövegekben különböző szempontok szerint: helyszín, időviszonyok, médiaszokások
- Ismeretszerzés a médiaszövegekből és egyéb információhordozókból, memóriafejlesztés
- Kommunikáció a médiában: kódok felismerése és alkalmazása
- Médiakommunikáció értelmezése, kép és szöveg egymásra hatásnak elemzése, kifejtés szóban és írásban
- Problémák felismerésének fejlesztése; kérdések megfogalmazása, lényegkiemelés, a kritika megfogalmazása, véleménykifejtés, érvelés fejlesztése- kritikai gondolkodás fejlesztése
- Önismereti alapon médiahasználati szokások kialakítása, szövegalkotási lehetőségek és szerepjátékok megteremtése, médiamegjelenítés alapjainak csoportos munkával való létrehozása-konkrét megvalósítás

Személyiségformáló célok a tudatosság nevében:

- demokráciára nevelés,
- a másság elfogadása,
- tudatos választás képessége,
- kritikai gondolkodás képessége.

Modulok száma

15 modul évfolyamonként - modulonként 2-szer 45 perc időtartamban.

Részletes modulbeosztást a modulleírások tartalmazznak majd.

Egy-egy téma feldolgozása olykor több modulon keresztül történik (pl. iskolaújság szerkesztése – 9. évfolyam/)

Eszközök

A részletes eszközlista a modulleírásokban található

A média tantárgyban írott szövegekkel – nyilvános hírlapszövegek, szövegek az Internetről, reklámszövegek, szlogenek, stb. – valamint képekkel, mozgóképi szövegekkel dolgozunk majd.

Évfolyamonként átlagban 2-3 kazettán elérhető mozgóképi illusztrációra lehet szükség. Az alacsonyabb évfolyamoknál kevesebb, a felsőbb évfolyamoknál több ilyen segédeszközt /film/ használnunk.

A tantárgy egyik tankönyve – Hartai-Muhi: Mozgóképkultúra és médiaismeret – hasznos segédanyaga lehet a programnak. A könyvhöz szöveggyűjtemény is tartozik.

Az eszközök jelentős része a diákok kutatómunkájából származik majd.

A modulleírások cím és felhasznált időtartam lebontásban tartalmazzák majd a felhasználni kívánt eszközöket.

A 7-9. évfolyamon a média program nagyobb tematikus egységei

A részleteket a modulok tartalmazzák:

- A média alapfogalmai
- A média műfajai, jellemző megjelenési formái
- A nyomtatott sajtó kritikai olvasása
- Elektronikus sajtó-tájékoztatói lehetőségek, a
- Újságírás – hagyomány és stílus
- Újságszerkesztés – elmélet és gyakorlat
- Vizuális és verbális ismerethordozók együttes értelmezése és létrehozása
- Film és szöveg, a film, mint szöveg
- Digitalizálási lehetőségek

A feldolgozáshoz ajánlott óraszám: a 7-9. évfolyamon 15 modul, vagyis modulonként két tanítási óra, évfolyamonként 30 óra

Képességfejlesztési fókuszok

E témakörben **évfolyamonkénti bontást** nem alkalmaztunk, mivel egymásra épültsége, és a képességszintek különbözősége ezt nem indokolja. A felsorolt fejlesztési területek általánosságban értenődők, valamennyi feladat – a modulok tartalmazzák majd – mindegyike egyszerre több területet érinthet.

1. Megfigyelés – műértés, részletek kiemelése, a médiaszöveg lényege

2. Ismeretszerzés – új fogalmak elsajátítása

3. Kommunikáció – kommunikáció egymással, a média-kommunikáció, a művészet kommunikációs szerepe, eszközei, az egyszerűbb szövegalkotó kódok felismerése, mozgóképolvasás és 9. évfolyamon-alkotás

4. Értelmezés, elemzés, tolerancia – az elemzés során kialakított értelmezés, és azok sokféleségének elfogadása, sztereotípiák felismerése és azonosítása a média szövegekörnyezetében

5. Kritikai gondolkodás, problémaérzékenység – a médiaüzenetek „dekódolása”, önálló, újszerű problémák felismerése és felvetése, a gondolkodási panelek „lebontása”, kérdések önálló megfogalmazása

6. Önismeret, együttműködés, választás, tolerancia, alkotásra való beállítódás – a közös munka hozadéka lehet az itt felsorolt fejlesztési területek mindegyike, a tolerancia a közös alkotás során adódó konfliktuskezelésre vonatkozik, önálló és tudatos műsorválasztás

7. A tudatosítást irányító fontosabb kérdések – az ösztönös médiafogyasztóból miként válik tudatos, szelektáló médiafogyasztó, azonos műsортípusok összehasonlítása

Az ajánlott tananyagtartalmakat a modulleírások tartalmazzák, ehhez készültek a tanulói munkafüzetek

A 7. évfolyamon fejlesztendő szövegértési és szövegalkotási részképességek

- jelkulcs ismerete: alapszókinccs
- szövegstruktúra felismerése: képi mondatok nem egybefüggő szövegek rövid összefüggő szövegek
- alapvető médiaszöveg-típusok: dokumentum és fikció
- Internet, sajtó, stb. kereső oldalak használata, értelmezése, a sajtótermékek leggyakoribb fajtáinak bemutatása – otthoni gyűjtőmunka, a saját olvasási szokások összehasonlítása
- képolvasás
- a kép jelentése, értelmezési lehetőségek; a kép, és ami mögötte van
- kép és szöveg kapcsolata
- egyszerű műveletek szövegekkel: felismerés (adatkeresés)
- egyszerű következtetés, integrálás (információk összekapcsolása)
- szövegalkotás: új szövegek létrehozása (rövid szöveg)

A 8. évfolyamon fejlesztendő szövegértési és szövegalkotási részképességek

- A hetedik évfolyamon megalapozott alapszókincs bővítése – **fogalomtár**

Szövegstruktúra felismerése, alkotása

- Képi mondatok összeállása jelenetkékké, rövidebb mozgóképes üzenetek értelmezése (klip, reklám, animáció; az említett médiaszövegek műfaji sajátosságai).

Alapvető médiaszöveg-típusok

- Internet, sajtó, (ezek megalapozása a 7. évfolyamon megtörtént);
- a bulvár és a politikai sajtó elemi összevetése a bulvár és a publicisztikai sajtó elemi összevetése.

Képolvasás, képalkotás

- **Fotózás:** bonyolultabb képi szövegek értelmezése, **fotók** szerkezeti-kompozíciós elemzése, fotózás, a saját képek közös kompozíciós értékelése;
- **mozgóképalkotás:** ekkor kerülhet kézbe a videokamera;
- **forгатókönyv,** 2 foglalkozás anyaga: a leírt képek, és a látható képek összevetése (6-8 snittes jelenet megírása és elkészítése);
- **műértés:** 2 foglalkozás anyaga: **kedvenc műsorom.**

A film és a média korunk kommunikációjában

- véleményalkotás egymás munkáiról, közös vita a tanár vezetésével (a kritika publicisztikai műfaj alapjainak lerakása)

A 9. évfolyamon fejlesztendő szövegértési és szövegalkotási részképességek

A hetedik-nyolcadik évfolyamon megalapozott **fogalomtár ismételt bővítése** (célszerű a három évfolyam során a fogalmakat egyetlen dokumentumban vezetni)

- **szövegstruktúra felismerése, alkotása:** a jelenetkből miként lesz kész műalkotás, terjedelmesebb mozgóképes üzenetek értelmezése (a film, a hetedik művészet eszköztára és lehetőségei);
- **alapvető médiaszöveg-típusok:** A média műfajai, műsортípusok, nézői szokások, a nézettség fogalma;
- **képolvasás, képalkotás** Bonyolultabb képi szövegek értelmezése, fotók fotósorozatok szerkezeti-kompozíciós elemzése, fotózás – a nyolcadik évfolyamon megkezdett tevékenység magasabb szinten folytatható, tematikus fotósorozat készítése;

- **mozgóképalakítás** Közös mozgóképi szöveg alkotása (2-3 perces filmetűd, a filmek elkészítéskor nem a technikai tökéletességre, hanem a kompozíciók belső logikájára törekedjenek a diákok) Kipróbálhatunk közös projekteket a jobb összevethetőség érdekében, de adhatunk önálló feladatokat is, de minden alkalommal készüljön koncepció, „forgatókönyv” az önálló mozgóképi szöveg forgatása előtt;
- **műértés** véleményalkotás egymás munkáiról, közös vita tanári vezetéssel csakúgy, mint a 8. évfolyamon, a nyolcadik évfolyamon ekkor felmerülő kritikai fogalmak ismétlése, elmélyítése (szubjektív vagy objektív műfaj-e a kritika, a véleményformálás szabályai, az irányított vita „szabályai” a műalkotások megítélésének lehetőségei).